

לח:

עין משפט‏
נר מצוה

ל פ א מ״י פט״ו מה' מאכלות אסורות הלכה יב סוגג לאזין קמא טוש״ע י״ד ס׳ גז טסיף [א] ז וס׳ קט ספיף א׳:
ב ב מ״י פ״ח מה' מריכה ה' יג סמג לאזין קט טוש״ע ח״מ ס׳ רכט ספיף ז׳:
ג [מ״י פ״א מהלכות אבות הטומאות הלכה יז]:
בא ד מ״י פ״יו מה' מל״ס ה'ל' ז סמג לאזין קמא׳:

רבינו חננאל

אי הכי כי המעט בטל ברוב, מי שנתערב לו קב חטין ב' קבין של חבירו יאכל הלה וחדי. שחקין עליו. אמר להן וכי מלבושיכם לקותי שתשוקו על דברי כו'. א"ר אושעיא שפיר עבוד דאחיכו עליה למה לא אמר חטין שנתערבו בשערין משום דהוו ליה מין בשאינו מינו (ולא בטלי) (ובטלין). חטין בחטין נמי (ל' יהודה דם אין מבטל דם ולא בטלי, הא לרבנן ביה במינו בטל ברוב. אמר ליה רב ספרא לר' אושעיא משה שפיר קאמר להו, לא מנינעא להו הא דאמר רבה בר' חייא קטוספאה משמיה דרב, הבורז צורז מגוריו של חבירו משלם לו דמי חטין, כלומר כיון שהיה (מורז) [ומכרז] כמות שהוא בצורזותיו ללוקח לא ביטלו, ולפיכך חייב לשלם לו, וכיון חטין בחטין, כך אילו המים והמלח כיון שנתרדו ללוז בהן העיסה, וכי לא תתקיים לישה אלא במים ולא ביטלתה וזה דומה לזה. א"ל אבבי לרב ספרא ולא שני ליה למר בין ממון שיש לו תובעין לממון שאין לו תובעין. כגון מי שנתערב לו חטין בחטין, או מי שבורז צורז מגוריו של חבירו דודאי לא בטל, והאיך ידמו למי שכבר הטיאילם ואין לו תובעין לעולם דודאי בטל. דאמינן אלא הא דאמר רב חסדא במסכת מנחות פרק ג' נבילה בטלה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתיעשה נבילה, הא נבילה דכי אית לה תובעין למה בטלה. ופריך איסורא בטיל וממונא לא בטיל. פירוש, תחיתכ בשר נבילה שנתערבה בחתיכות בשר שחוטה, בטלה טומאת הנבילה (מן) [בין] החתיכות כולן ואין טמאמה במגע (ולא) אפילו [נוגע] באחת מהן, כי לעולם לא יתכן להיות השחוטה כנבילה לטמא במגע ובמשא, להיות השחוטה כנבילה לטמא במגע ובמשא, וכי הכי כל הוכא דלית ליה תובעין לעולם בטל, וזה נכסי הפקר לית להו תובעין וא"ר יוחנן בן גורי דקנו שביטה, ופריקון נהי דקנו שביטה מיבטל לא בטלי ברובה. **אבבי** אמר לעולם מים ומלח בטיילין לגבי עיסה, ומתניתין גזירה היא שמא יעשו עיסה בשותפות, כ"ש העושה בשותפות. רבא אמר תבלין ומלח

(ל ז"ל נה דלר' יהודה אין דם מפטל דם ולא בטיל וכו'.

הרי שנתערב לו קב בו'. ואם תאמר האי פרכא אמאי המתין להקשות אותה עד כאן דהא בכל דוכתא דקאמר חד צמרי צטיל מצי למספרך הכי וי"ל דלא מצי למספרך בעלמא הכי דאין לדמות איסור לממונא אבל הכא צמתני' ממונא אע"ג דליכא איסור תחומים מ"מ איסור התחומים אינו בא אלא משום דעת הצעלים דבעלמא בשאר אסורי חד צמרי צטיל אבל הכא הכי פריך דודאי מי שנתערב לו קב חטין כו' משום צטול לא פקע שם צעלים ה"ג משום צטול לא פקע שם צעלים וקנו מים ומלח צציתה אצל צעלים ולא צטיל:

וחדרי. וישמח לנו דדבר שלא עמל

בו כך זו אין שמה צטל מכאן הואיל וקנו המים צציתה אצלם והא לא קשי' דמשום שהשאלתנו לו [או נמתנתה] צמתנה יהא מותר דהא אמר ציו"ט הכי הוא כרגלי המשאל דצמרי צין השמשות אולינן וכי קשיא להו משום מעוטא ורובא קשיא להו לשון הקו': **נדי דר' יהודה** **א**א בטיל **א**רבנן **ב**בטיל **ב**שאר **ב**הא נראה דהלכה כרבנן מין צמינו צטיל שפיר דהא סתמה דהש"ס קאמר הכי: **הכי** נמי דכי אית ליה בעלים **א**א **ב**בטיל. פרש"י אלא ודאי צטל וא"ת והא רב ספרא אתא לקי' תירוצ' דרבי אבא ור' אבא קאמר דאפילו אין לו תובעין לא צטיל כמו צמתניתין כ"ס הכא שיש לו והכי מיימי ראייה דאפילו יש לו תובעין צטל ואדרבה תקשי ליה לנפשיה וי"ל דצשלמא רב ספרא לא קשה ליה דשאי איסורא מממונא אע"ג דיש לו תובעין והכא מייירי באסור נבלה שנתערבה בשחוט' כו' לכך צטל אע"ג דיש לו תובעין

ורב ספרא מיימי הכי אלמא מידי דשייך ציה ציטול יש לו תובעין אין מועיל כלל לומר הואיל ויש שם צעלי עליו אינו צטל אלא מצטל שפיר אלמא לא תליא מילתא כלל צתובעין אס כן מתניתין נמי אע"ג דאין לו תובעין כיון דלא שייך ציה צטול דממונא הוא ואסור תחומין בא על ידי הצעלים ושם צעלי עליו קנו צציתה אכלו ולא שייך צו צטול: **וכי תיבא** הכי נמי דא' שייך וחתני' רבי **יוחנן בן גורי** **אומר חפצי** **הפקר** בו'. אלמא אע"ג דאין לו תובעין קנו צציתה צמקומן וא"ת מאי פריך מר' יוחנן צן גורי הא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן ואנן ס"ל כרבנן דאמרי לא קנו צציתה אלא כרגלי המוצאן הואיל ולית להו תובעין הכי נמי צמתני' נימא הכי וי"ל דהכי מיימי דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' יוחנן צן גורי אלא היכא דאין שייכות הצעלים כלל כגון חפצי הפקר דקנו צציתה צמקומן אבל היכא דיש להם שייכות הצעלים כגון צמתני' אפי' רבנן מרזי דאולינן צמר צעלים אפי' היכא דליכא תובעין השתא ומדרבי יוחנן נשמע לרבנן דכי היכי דלרבי יוחנן חפצי הפקר קנו צציתה צמקומן אע"ג דאין להן תובעין לרבנן נמי היכא דהיו להם תובעין אע"ג דהשתא לית להן קנו צציתה צמקומן:

רבא **אמר** **עבדי** בו'. פ"ה דאציי יהיב טעמא לעיסה ורבא שני קדרה ולא פליגי ודוחק לכן נראה דאציי שני עיסה וה"ה קדרה שמה תעשה צצותפות ורבא שני קדרה והוא הדין עיסה דמלח יהיב טעמא צעיסה ומים חשיצי דעיקר העיסה נעשית ממים:

משום

משילין פרק חמישי ביצה

וחדי. וישמח דדבר שלא עמל צו כך זו אין שמה צטל מכאן הואיל וקנו המים צציתה אכלה. דהא לא קשיא לן משום שהשאלתן לה או נמתנן צמתנה יהא מותר דהא אמר ציו"ט הכי הוא כרגל המשאל דצמרי צין השמשות אולינן וכי קשיא להו משום מעוטא ורובא קא קשיא להו: **גולפינו שקלי**. מלבושכם לקחמי שאתם משחקים עליו: **גולתא**. מכריך גאה שמתעטף צו תחת טליתו וכשיוצא מעציר טליתו וזה נראה: **מאי שגא חטין צשעורים** **דלא קאמר** **להו**. למי שנתערב לו קב חטין צי' קצין שעורין של חצירו יאכל הלה וחדי מכלל דסצירא ליה צה דודאי יאכל וחדי דכיון דשאינו מינו הוא צטל מועט צמריצה: **חטין צחטין** **נמי** בו'. פלוגתא דרבי יהודה ורבנן צמנחות צהקומן רבה (דף כב.): **אמר רב ספרא**. לרצ אושעיא: **משא**. ציקרס דמשה קא משתצעו: **שפיר** **קא אצמרת**. צתמיה כלומר אמאי קא מודית להו צחוכא ולאקשויי אמתני': **ולא שמעי** **להו**. להנך רבנן דמקשו אמתני' הא דאמר וכו': **משגל** **לו דמי חטין**. שאין דרך לצוררן והן נמצרין צתוך החטין: **אלמא כינא חסריה**. מפני שחסר מדתו מתמתין לו ואע"ג דלא מידי שוו וכו"ש מים ומלח דלא צטלי צמעטייהו דמידי

דטעמיה הוא משום חיובא דממונא לא צטיל צמיעוטא: **אמר** **ליה אציי**. לרב ספרא והיכא מתרלא מתניתין בהכי: **ולא שני** **ליה** **כו'**. ומתני' ממון שאין לו תובעין היום הוא דאושלתניהו ניהלה עד לאחר יו"ט ואין לה צעיסה זו אלא איסור צציתה משום ממונא המעורב צה וכיון דמעוטא צרובא הוא וממון שאין לו תובעין הוא לא

חשיצ ממונא ולצטל: **אמר** **ליה**. רב ספרא לאציי ומשום דאין לו תובעין פקע שם ממונא מיימיה וטול ליצטל וכי טעמא דצטול צרוב צצעלים ולא צעלים קאי: **ולטעמיך** **הא דאמר רב חסדא נבלה צנולא צשחוטה**. אליבא דר"י אמרה צמנחות דאמר מין צמינו לא צטיל מין צשאינו מינו צטיל ותני רבי חייא נבלה ושחוטה צטולות זו צוו לר"י ואשמעינן רבי חייא דכי אמר ר"י היכא דאפשר לו להיות כמותו אבל אי אפשר לו להיות כמותו מין צשאינו מינו הוה וצטל ופריש רב חסדא דהאי אפשר ולא אפשר דרבי חייא צמר המצטל דהוא רובא אולינן דאס אפשר לו להיות כמועט בצלכותיו הוי מין צמינו ואי לא הוי מין צשאיין מינו. הלכך כוית נבלה שנתערבה צהרצה וימים של שחוטה צטלה כמי שאינה שם והנוגע צהן אין טמא דמין צשאיין מינו הוא דאי אפשר לשחוטה שהוא המצטל להיות מטמא צמגע וצמשא כנבלה אבל שחוטה שנתערבה צנבלה דרובה נבלה אין השחוטה צטלה להיות הנוגע צהן טמא ודאי לשרוף תרומה על מגעו לפי שאפשר לנבלה שהוא המצטל שתעשה טהורה כשחוטה דלכי מסרחה ואינה ראויה לגר שוב אין קרויה נבלה: **הכי נמי**. דאי הוו לה צעלים לא צטלה: **וכי"ה הכי נמי והסניא**. דמשום דלאוו צעלים לא פקע חשיצותא דממונא: **דאמר רבי יוחנן חפצי** **הפקר**. הנמצאים קוינן צציתה והמוצאן מוליכין ממקום מציאתן אלפים לכל רוח ואינו מוליכין למקום שערב שם דיש להם צציתה לעצמן. אלמא חשיצי צלא צעלים ושפיר תנן צמתני' דאע"ג דאין לו תובעין לא לצטול: **ר' יוחנן צן גורי** **אומר** **כו'**. ולא צהדיא מנן לה הכי אלא מדצריו שמענוה צפ' מי שהוציאוהו

(עירובין דף מה:): **א"ל** אציי לרב ספרא אכתי מתני' לא מתרנא דאפי' יש לו תובעין איכא לאקשויי ליצטל מדמיייתת על זה הבורר צרורות מי קא מדמית איסורא לאפסודי ממונא איסורא אמור רבנן לצטיל צרובא אבל ממונא לא צטיל מועט צרוב להיות קנוי ממון המועט לצעליו של מרובה ומתני' נמי לא קאמרני' דלפקע רוב ממונא אכל צצרתה להפסיד אלא איסור תחומין שיש לה צה הוא דקשיא לן **דלצטל: וטעמא מאי**. הש"ס צעי לה דכיון דלאו תירוצא ניניהו הנך שנויי טעמא דמתני' דלא צטיל מאי הוא: ה"ג **אציי** **אמר** **כו'** **ורבא** **אמר** **כו'**. ולא פליגי אלא מר שני עיסה ומר שני חדא: **אמי** למימר נמי צעיסת שותפות דיוליכוה כל אחת ואחת למקומה: **ורבא** **אמר** **כו'**. ולא פליג אדאציי אלא מר שני חדא ומר שני חדא:

שש

ברובה. **אבבי** אמר לעולם מים ומלח בטיילין לגבי עיסה, ומתניתין גזירה היא שמא יעשו עיסה בשותפות, כ"ש העושה בשותפות. רבא אמר תבלין ומלח

לטעמא עבדי, וטעמא לא בטיל, כי הנה הוא בעצמו לא נתערב.

מסורת הש"ם

(ל) (שנתקא: וש"ץ, צ) צ"ב דף כג: פ"ש, א) מנחות דף כג. (נצטרות כג. ע"ש, ד) עירובין ד' לח: מה: מז: ודף לו: ה) (מוליין ג, א) (א) (נצטרות לט. פרש"י משה גדול הדור ונחולין כג. פרש"י תלמיד חכם, א) (ו) וש"י חוס' פסחים ד' ד"ה אמר וטוס' חולין לו. ד"ה אמר רבא,)

מוסף רש"י

מושה שפיר קאמרת. צלומר רעינו צדורו מנשה צדורו (שכות קא): **או**: גדול הדור (טוכה לט): **או**: תלמיד חכם (חולין כג, א) חייב לשלם לו דמי חטים. שהרי הפסיתו צמדה דליחו הוה מוצין ליה עס חטין, דעצמיות מקבל לוקמ, אבל לחזור ולעבר אינו יכול דהשפא עושה עולה צידים וכתיב לא תעשו עול, וגם לוקח לא מחיל אלא מה שנתפצה מעצמו עס התבואה צעל כרתו של מוכר, ושצורר הצורז ומשליך מוך חזק צידים הוה, שאותן צצורות היו שזין לו כמו חטים (ושב"ס ב"ב דצ, א) נבלה בטלה בשחוטה. אס יש שמי חמיכות שחוטה ואחת נבלה ואין דיעו אצויה, צטלה צהן, שאס נגט צאחת מחמיכות אינו טמא דלאמרינן שחוטה היא (מתנות כב) דמין צשאינו מינו צטל והאי מין צשאינו מינו הוא (בבבורת כג, א) שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבלה. והוה ליה מין צשאינו מינו וצטל דלרבי הכל (מתנות שם). ושחוטה אינה בטילה בבבילה. אס יש שמי חמיכות צצילה ואחת שחוטה צציהן, אינה צטילה, ואס נגעה אחת מהן צמרימה אינה צשרפת שחוטה צציהן, אינה היא השחוטה (שם). שאפשר לבבילה שתעשה שחוטה. לקומיה מפרש טעמא דרב חסדא דאילן צמר מצטל, והואיל ואי אפשר לרוב להיות כמועט הוי כמין צשאינו מינו ולא אולינן צמר צטיל, דאף על גב דאפשר למועט להיות ממונא הוי כמין צשאינו מינו (שם). חפצי הפקר קוינן שביטה. גליס שאין להם צעלים וחשיבה להם נמקוס אחד, אע"ג שלא נאכיון להם אדס להקטונן צציתה, קוינן צציתה צמתני' צמקומן ואין אדס יכול לעטולן משס יותר מאלפים לכל רוח ואפילו עירבו לגד

אמר (שדריין מה).